

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Γκράφιτι: Μικρή έρευνα»

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΗΤΣΩΝΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Γκράφτι: Μικρή έρευνα

Δημιουργός

Φωτεινή Μητσώνη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Αύγουστος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

7η Ενότητα: «Τέχνη: Μια γλώσσα για όλους, σε όλες τις εποχές» - Δ.
Δραστηριότητες Παραγωγής Λόγου.

3η Ενότητα: Ερωτηματικές προτάσεις.

1η Ενότητα: Γ. Σύνθεση Ερευνητικών Εργασιών.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

10 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, αυλή και διάδρομοι σχολείου.

II. Εικονικός χώρος: [Facebook](#)¹, blog (ιστολόγιο).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Να είναι οι μαθητές και ο εκπαιδευτικός εξοικειωμένοι με την τεχνολογία (λήψη και ανάρτηση φωτογραφιών/σχολίων σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, δημιουργία ψηφιακών κειμένων για blog/Facebook, χρήση Excel για δημιουργία διαγραμμάτων), εξοικείωση εκπαιδευτικού και μαθητών με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο.

Επίσης: Να υπάρχουν ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές ή κινητά τηλέφωνα με κάμερα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

- Χρυσού, Ν. 2014. «Γκράφιτι: όταν οι τοίχοι μιλούν», Παρέμβαση στην τάξη στο πλαίσιο του μικτού προγράμματος επιμόρφωσης β' επιπέδου φιλολόγων Κορθίου Άνδρου, υπό δημοσίευση.
- Γκούφας, Κ. 2014. Οι έφηβοι ερωτούν και διερευνούν τις καταναλωτικές τους συνήθειες. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο εμπλέκει τους μαθητές σε ερευνητική διαδικασία σχετικά με τα γκράφιτι και την παραγωγή κειμένου με τα αποτελέσματα της έρευνάς τους για να δημοσιευτεί στο blog της τάξης τους. Αρχικά, φωτογραφίζουν τα γκράφιτι του περιβάλλοντος χώρου τους, τα αναρτούν και τα σχολιάζουν. Συζητούν ποια θέματα μπορούν να διερευνήσουν γύρω από αυτά (με αφορμή κείμενα σχετικά με το θέμα) και

¹ Εναλλακτικά του Facebook, μπορεί να χρησιμοποιηθεί το Twitter (ή οποιοδήποτε άλλο μέσο κοινωνικής δικτύωσης είναι δημοφιλές και διαδεδομένο ανάμεσα στους μαθητές). Επίσης, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί το wiki της τάξης, κυρίως τα σχόλια (comments στο Wikispaces).

μελετούν ερωτηματολόγια πριν συντάξουν το δικό τους. Κατόπιν, αφού λάβουν ανατροφοδότηση για το ερωτηματολόγιο που συνέταξαν, το μοιράζουν σε μέλη της σχολικής κοινότητας, συλλέγουν και επεξεργάζονται τα αποτελέσματα. Μελετούν ψηφιακά κείμενα, όπου παρουσιάζονται αποτελέσματα ερευνών, και συντάσσουν το δικό τους κείμενο με τα αποτελέσματα της δικής τους έρευνας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

«Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να κινητοποιούνται από αυτό που μαθαίνουν και θα πρέπει να συμμετέχουν ως ενδιαφερόμενα μέρη/μέτοχοι στη διαδικασία μάθησης.» (Kalantzis, Cope & Arvanitis 2011: 2). Το σενάριο ξεκίνησε να σχεδιάζεται λαμβάνοντας υπόψιν τα ενδιαφέροντα και τις ανησυχίες των μαθητών στο σχολείο. Το μαθησιακό περιεχόμενο (τα γκράφιτι στον χώρο του σχολείου και έξω από αυτό) θεωρείται ένα θέμα για το οποίο οι μαθητές «ξέρουν ήδη αρκετά, και θα ήθελαν να μάθουν περισσότερα» (ό.π).

Το σενάριο αντλεί κυρίως από ολιστικά μοντέλα διδασκαλίας της γλώσσας, με έμφαση στην επικοινωνιακή προσέγγιση: εκκινεί από τον κόσμο των μαθητών και την καθημερινότητά τους και σχετίζεται με τα βιώματά τους. Δε δίνεται έμφαση στις γνώσεις για τη γλώσσα, παρά μέσα από τη λειτουργική της χρήση και με σκοπό την καλλιέργεια της επικοινωνιακής ικανότητας. Ως διδακτικές πρακτικές προτείνονται οι μαθητοκεντρικές, σκοπός είναι οι μαθητές να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να διερευνήσουν με τη βοήθεια του διδάσκοντος και των τεχνολογιών, να συνυπάρξουν και να συνεργαστούν. (Παυλίδου 2013:8)

Τέλος, το σενάριο βασίζεται σε κοινωνικοπολιτιστικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος. Σύμφωνα με αυτές, εδώ και αρκετά χρόνια «ο γραμματισμός αντιμετωπίζεται ως ζήτημα κοινωνικής πρακτικής, η ανάγνωση και η γραφή θεωρούνται κοινωνικές δραστηριότητες (διαβάζουμε πάντα κάτι που έχει

γράψει κάποιος ή γράφουμε κάτι για κάποιον)» (Καρατζόλα 2000:3). Σε αυτό το πλαίσιο σχεδιάστηκαν οι δραστηριότητες του σεναρίου.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές

- Να ερευνήσουν θέματα κοινού ενδιαφέροντος με τη μέθοδο της ποσοτικής έρευνας.
- Να χρησιμοποιούν τα περιβάλλοντα Web 2.0 για να κοινοποιήσουν την εργασία τους και να επικοινωνήσουν με αφορμή ένα θέμα κοινού ενδιαφέροντος.
- Να ενδιαφερθούν ως μέλη της σχολικής κοινότητας ή ως μελλοντικοί πολίτες για ένα θέμα που τους αφορά (γκράφιτι) και να καταγράψουν και τις απόψεις των άλλων πάνω σε αυτό.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να κατακτήσουν λειτουργικά σύνθετο λόγο.
- Να διακρίνουν ερωτήσεις σε ανοιχτές/κλειστές και σε μερικής/ολικής άγνοιας καθώς και τη χρησιμότητα του κάθε είδους στα ερωτηματολόγια και στην έρευνα.
- Να παραγάγουν ευθείες, ανοιχτές, ερευνητικές ερωτήσεις.
- Να διαβάζουν και να ερμηνεύουν αποτελέσματα ερευνών που παριστάνονται σε διαγράμματα.

Γραμματισμοί

Κλασικός γραμματισμός:

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να διακρίνουν κλειστές από ανοιχτές, μερικής από ολικής άγνοιας ερωτήσεις και να επισημάνουν τη σκοπιμότητα κάθε είδους σε ένα ερωτηματολόγιο.
- Να παραγάγουν ευθείες, ανοιχτές, ερευνητικές ερωτήσεις τις οποίες στη συνέχεια θα διερευνήσουν.

- Να παραγάγουν κλειστά (και ανοιχτά) ερωτήματα κατάλληλα για ερωτηματολόγια.
- Να παράγουν κείμενα που εκφράζουν τα συμπεράσματά τους σχετικά με ένα θέμα που διερεύνησαν.

Νέος γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να παρατηρήσουν, να καταγράψουν και να αποκωδικοποιήσουν κείμενα πολυτροπικά (γκράφιτι).
- Να αποδομήσουν κείμενα που παρουσιάζουν έρευνες σε ψηφιακά μέσα και να επισημάνουν τα στοιχεία νέας κειμενικότητας που υπάρχουν σε αυτά (π.χ. υπερκειμενικότητα).
- Να εξοικειωθούν με το κειμενικό είδος του ερωτηματολογίου
- Να παραγάγουν διαγράμματα, να τα ερμηνεύσουν και να εξαγάγουν συμπεράσματα από την ανάγνωσή τους.
- Να παραγάγουν τα συμπεράσματα των ερευνών τους σε πολυτροπικά κείμενα που απευθύνονται στη σχολική κοινότητα και να τα δημοσιεύσουν σε περιβάλλοντα Web 2.0 (blog), αξιοποιώντας και στοιχεία της νέας κειμενικότητας.
- Να προβάλουν τη δουλειά τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook).

Κριτικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να συνδέσουν το παραγόμενο κείμενο με την ταυτότητα του δημιουργού του και να ανιχνεύσουν την ταυτότητα αυτή (ιδεολογική, πολιτική, κοινωνική) μέσα από το παραγόμενο κείμενο, τα πολυτροπικά στοιχεία, τις γλωσσικές επιλογές του συντάκτη.

Διδακτικές πρακτικές

- Ανάπτυξη αυτενέργειας και πρωτοβουλίας στα πλαίσια της σχολικής ζωής.

- Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας και υπευθυνότητας απέναντι στο κοινό έργο της ομάδας.
- Ανάπτυξη παρατηρητικότητας και ερευνητικού πνεύματος.
- Ενθάρρυνση περιέργειας και φιλομάθειας σχετικά με τον κόσμο που μας περιβάλλει.
- Ανάπτυξη συγκεκριμένων ερευνητικών ερωτήσεων.
- Απόπειρα να απαντήσουν τα ερευνητικά τους ερωτήματα.
- Συγκρότηση, διαπραγμάτευση, αναθεώρηση και έκφραση της γνώμης τους σχετικά με θέματα που τους αφορούν (γκράφιτι στον περιβάλλοντα χώρο τους).

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η ιδέα για το σενάριο ξεκίνησε παρατηρώντας τα ζωγραφισμένα θρανία των μαθητών. Η πρώτη λοιπόν σκέψη (ενός συναδέλφου) ήταν να φωτογραφηθούν τα ενδιαφέροντα θρανία. Εκτός από αυτό όμως, πολλές φορές υπάρχουν στα σχολικά βιβλία, αλλά και στα κείμενα των εξετάσεων θέματα σχετικά με τα γκράφιτι «των θρανίων» (Αγγελάκος, Κατσαρού & Μαγγανά 2011: 21) ή τα γκράφιτι γενικότερα (Κατσαρού, Μαγγανά, Σκιά & Τσέλιου 2010: 129). Είναι ένα από τα πιο πρόσφορα θέματα για να εμπλακούν οι μαθητές σε συζητήσεις και έρευνα. Είναι επίσης ένα θέμα αμφιλεγόμενο, δηλαδή προσφέρεται για καταγραφή απόψεων υπέρ και κατά, αφού οι απόψεις ποικίλλουν. Τέλος, τα γκράφιτι είναι τρόπος έκφρασης των μαθητών σε ένα σχολείο, όπως το ελληνικό, όπου έχουν πολύ μικρά περιθώρια έκφρασης. Ενδιαφέρει, λοιπόν, η παρατήρηση και καταγραφή των απόψεων της σχολικής κοινότητας γι' αυτά.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σύμφωνα με το [Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών της Ελληνικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο](#) (ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ), βασικός σκοπός της γλωσσικής διδασκαλίας είναι:

- «Να συνειδητοποιήσουν (οι μαθητές) τη σημασία του λόγου για τη συμμετοχή στην κοινωνική ζωή, ώστε είτε ως πομποί είτε ως δέκτες του λόγου να μετέχουν στα κοινά ως ελεύθεροι δημοκρατικοί πολίτες με κριτική και υπεύθυνη στάση.»
- Επίσης, «να αναγνωρίζουν τις διαφορές ανάμεσα στα κειμενικά είδη, να εντοπίζουν τον τρόπο οργάνωσης και το ύφος τους και να αξιολογούν την αποτελεσματικότητά τους, ανάλογα με την κατάσταση επικοινωνίας» και
- «να αναγνωρίζουν τις διαφορές ανάμεσα στα κειμενικά είδη, να εντοπίζουν τον τρόπο οργάνωσης και το ύφος τους (...), ανάλογα με την κατάσταση επικοινωνίας.» (ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ σελ. 1)

Ειδικότερα, σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Ελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο, επιδιώκεται οι μαθητές:

- «Να εξοικειωθούν στην άντληση και συλλογή στοιχείων και πληροφοριών και στην παραγωγή λόγου τεκμηριωμένου και σύνθετου.»
- «Να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας και ομαδικότητας στη σχολική και εξωσχολική ζωή.»
- «Να μπορούν να συγκεντρώνουν στοιχεία και πληροφορίες από διάφορες πηγές (γραπτές ή προφορικές), να τις επεξεργάζονται και τέλος να συνθέτουν μια εργασία στην οποία να εκφράζουν και να τεκμηριώνουν τις δικές τους απόψεις και ιδέες.»
- «Να εξοικειωθούν με την τεχνολογία της πληροφορικής, ώστε να μπορούν να διαβάζουν και να γράφουν κείμενα μέσω των Η/Υ και να επικοινωνούν μέσω των Η/Υ ως πομποί ή δέκτες.» (ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ: 49)

Ακόμα ειδικότερα, αναφορικά με τους στόχους της Ενότητας 3 και σε ό,τι αφορά τις ερωτηματικές προτάσεις, ο μαθητής αναμένεται να είναι σε θέση να:

- «Αναγνωρίζει τις διαφορετικές χρήσεις των ερωτήσεων σε λειτουργικό περιβάλλον» (ό.π. σελ. 58).

Επισημαίνεται στο ίδιο (σελ. 62) ότι: «Η επικοινωνιακή χρήση της γλώσσας καλλιεργεί συστηματικά την ικανότητα του παιδιού να επικοινωνεί με ακρίβεια και αποτελεσματικότητα, χρησιμοποιώντας τη μορφή και το ύφος που αρμόζει σε κάθε περίπτωση επικοινωνίας και στηρίζεται στο κείμενο. Με διδακτικές ενέργειες οι μαθητές ασκούνται σε ποικίλες μορφές προφορικής και γραπτής επικοινωνίας και στην παραγωγή αποτελεσματικού λόγου διάφορων ειδών και κειμενικών τύπων. Επίσης, γίνονται σεβαστά, αξιοποιούνται, εμπλουτίζονται και οργανώνονται με τη δημιουργική χρήση της γλώσσας τα γλωσσικά τους βιώματα.»

Το παρόν σενάριο κινείται στα παραπάνω πλαίσια.

Αλλά και σύμφωνα με τις [συμπληρωματικές οδηγίες για το μάθημα της Γλώσσας στο Γυμνάσιο που εκδόθηκαν το 2011](#), η διδασκαλία της γλώσσας έχει σκοπό την ανάπτυξη των κριτικών δεξιοτήτων «που θα τους επιτρέψουν να αξιολογούν την πολιτική, κοινωνική και ιδεολογική διάσταση της γλώσσας και τον ρόλο της στη διαμόρφωση της κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας.» (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ & ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ 2011:7)

Επίσης, σύμφωνα με τις ίδιες οδηγίες επιδιώκεται οι μαθητές:

- «Να κατανοήσουν ότι οι γλωσσικές μορφές (τρόποι γραφής και προφοράς, μορφολογικές, συντακτικές και λεξιλογικές επιλογές, κειμενικά είδη) λειτουργούν ως ενδείκτες κοινωνικών παραμέτρων και ως μηχανισμοί δόμησης ταυτοτήτων, ιδεολογιών, στάσεων και συμπεριφορών, ώστε να είναι σε θέση να αναδεικνύουν τη σχέση της γλώσσας των κειμένων με ποικίλες κοινωνικές συνθήκες και ιδεολογίες και να προσεγγίζουν κριτικά αυτές τις σχέσεις.»
- «Να κατανοήσουν ότι ο λόγος των κειμένων που αναδύονται μέσα από τις τεχνολογίες της πληροφορίας και των πολυμέσων είναι λόγος που διαφέρει ως προς τα χαρακτηριστικά του από τον καθημερινό προφορικό και γραπτό λόγο,

ώστε να είναι σε θέση να τον αναγνωρίζουν, να τον αξιολογούν και να τον χρησιμοποιούν.»

- «Να κατανοήσουν ότι η γλώσσα κατέχει μεν κεντρική θέση στην πρόσληψη της πραγματικότητας και στην επικοινωνία, αλλά ότι και άλλα σημειωτικά συστήματα, όπως οι εικόνες, τα γραφήματα, τα σύμβολα, τα διαγράμματα κι άλλα οπτικά σύμβολα παίζουν κι αυτά σημαντικό ρόλο.»
- «Να κατανοήσουν και να αποδεχτούν τα εργαλεία του ιστού δεύτερης γενιάς (Web2.0) ως μια πρακτική του ψηφιακού γραμματισμού, η οποία συνδυάζει τη λεκτική με την οπτική παράμετρο.»
- «Να κατανοήσουν πως τόσο η κατανόηση όσο και η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου μπορούν να υποστηριχτούν από εργαλεία Web2.0 παρεμβαίνοντας υποβοηθητικά στην καλλιέργεια της ΝΕ.» (ό.π. 9-10)

Τέλος, προτείνεται στις ίδιες οδηγίες: «Οι ενότητες που σχεδιάζονται για την καλλιέργεια του γραμματισμού έχουν τη μορφή σχεδίων δράσης (project) που αξιοποιούν και εμπλουτίζουν τις γνώσεις γραμματισμού των μαθητών και των μαθητριών.»

Θεωρώ λοιπόν πως το σενάριο συνάδει τόσο με το πνεύμα, όσο και με τους στόχους και τις μεθόδους εργασίας που προτείνονται από το Υπουργείο για τη διδασκαλία της Γλώσσας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Αναφορικά με το μοντέλο των τριών κύκλων για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση (βλ. σχετικά Κουτσογιάννης κ.ά. 2011), το σενάριο αξιοποιεί τις τεχνολογίες στα πλαίσια του α΄ κύκλου, δηλαδή ως μέσο άντλησης πληροφοριών σχετικών με τα γκράφιτι από το διαδίκτυο και ως μέσο κεντρικής προβολής (παρουσίαση φωτογραφιών, κειμένων, βίντεο, διαγραμμάτων). Αποτελεί διευκολυντικό εργαλείο της διδασκαλίας (δημιουργία ερωτηματολογίου, δημιουργία ενημερωτικού εντυπου), και μέσο επικοινωνίας (περιβάλλοντα σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας: Facebook, Google drive, Blog). Τέλος, δημιουργεί

αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας και προσφέρει περιβάλλον δημοσίευσης για τις εργασίες και τις απόψεις των μαθητών. Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται λοιπόν ως περιβάλλον εργασίας και μέσο διευκόλυνσης του μαθήματος.

Το σενάριο κινείται επίσης στα όρια του α΄ κύκλου: Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται ως περιβάλλοντα δημοσίευσης και έτσι έμμεσα επισημαίνονται στους μαθητές οι αλλαγές που έχουν προκύψει στο τρίγωνο συγγραφέας-κείμενο-αναγνώστης λόγω της χρήσης των νέων μέσων (π.χ. οι μαθητές ως συγγραφείς δημοσιοποιούν τα αποτελέσματα των ερευνών τους). Επίσης, προσεγγίζεται η ιδιαιτερότητα της επικοινωνίας στα νέα περιβάλλοντα, αποκωδικοποιούνται και παράγονται ψηφιακά κείμενα, υπερκείμενα κλπ.

Τέλος, το σενάριο ενδέχεται να προσεγγίσει τον γ΄ κύκλο κατά την εφαρμογή του, εάν ο εκπαιδευτικός κατευθύνει τους μαθητές στην κριτική προσέγγιση του τρόπου με τον οποίο αναπαρίστανται ιδεολογίες για τον κόσμο μέσω των ΤΠΕ (π.χ. κείμενα για γκράφιτι, αλλά και τα ίδια τα γκράφιτι ως κείμενα και ανίχνευση της ιδεολογικής τους ταυτότητας και πώς αυτή αναπαρίσταται μέσω της γλώσσας και άλλων σημειωτικών πόρων, βλ. [1η φάση](#), [2η ώρα](#)). Στο σενάριο προτείνεται να εστιάσει ο εκπαιδευτικός και στις ποικίλες οπτικές που υπάρχουν για το θέμα και στο πώς η ανίχνευση διαφορετικών γλωσσικών επιλογών, αποδομώντας το κείμενο, αποκαλύπτει λανθάνουσες ιδεολογίες. Προτείνεται να συζητηθεί, εάν υπάρξει κατάλληλο κλίμα στο τμήμα κατά την εφαρμογή του σεναρίου πώς η γλώσσα κατασκευάζει τελικά ταυτότητες και ιδεολογίες, και να αποκαλυφθεί. Κατά αυτή την έννοια, καλλιεργείται ο κριτικός γραμματισμός (Παυλίδου 2013:13).

Κείμενα

- [Οι αρουραίοι με τα σπρέυ](#) (από www.theschooligans.gr)
- Θεόδωρος Π, [Graffiti στην Ελλάδα: Τέχνη του δρόμου ή απλά άλλο ένα μέρος του σχεδίου αποδόμησης](#); (από [Λόγιος Ερμής](#))
- Καραϊσκος, Α. 2013, [Η ψυχανωμαλία των γκράφιτι](#). (από «[Χρυσή Αυγή](#)»)

- Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου, Τετράδιο Εργασιών, 2η ενότητα: Σ. Σαρρή, [Τα graffiti των θρανίων.](#)
- Cine Drops, [DAMAGE ATHENS.](#)
- [Οι συνέπειες της κρίσης στη ζωή των μαθητών: έρευνα των εφήβων συμβούλων του Συνηγόρου του Παιδιού \(Συνήγορος του Παιδιού\)](#)
- [Αποτελέσματα έρευνας των εφήβων συμβούλων του Συνηγόρου του Παιδιού για τις συνέπειες της κοινωνικής και οικονομικής κρίσης στη ζωή των μαθητών \(Συνήγορος του Παιδιού\)](#)
- [Έντυπο έρευνας Συνηγόρου του Παιδιού για τις συνέπειες της κρίσης στη ζωή των εφήβων](#) . (Μικροί Ερευνητές εφημερίδας Καθημερινή)
- [«Street Art: Χρώμα στους γκρίζους τοίχους της πόλης μας», Έρευνα του 1ου ΓΕΛ Ελευθερίου Κορδελιού, 2012-2013](#)
- [\[Οι μαθητές ερευνούν.\]](#) Ερευνητικό ερωτηματολόγιο ομάδας μαθητών του 4ου Γυμνασίου Αθηνών.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η φάση (προετοιμασία – 2 ώρες - στην αίθουσα, στο σπίτι και σε αίθουσα με Η/Υ και προβολικό μηχάνημα και σύνδεση στο διαδίκτυο)

1η ώρα: Γίνεται η δραστηριότητα [1γ σελ. 129 του σχολικού βιβλίου](#) στην τάξη. Οι μαθητές καλούνται να αιτιολογήσουν τις απόψεις τους προφορικά. Κατόπιν, ο εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές ότι θα κάνουν ως τμήμα μία έρευνα μέσα στη σχολική κοινότητα, που θα αποτυπώνει τη γνώμη των μελών της για τα γκράφιτι, καθώς και μία μικρή παρουσίαση των γκράφιτι που έχουμε στο σχολείο μας: στις τάξεις, στα θρανία, στην αυλή. Οι ομάδες των μαθητών μπορούν να χωριστούν και ανάλογα με τη θέση που υιοθετούν απέναντι στα γκράφιτι: δηλαδή κάθε ομάδα έχει τουλάχιστον έναν μαθητή που να διάκειται θετικά και έναν που να διάκειται αρνητικά απέναντι στα γκράφιτι. [Για να ληφθεί υπόψιν αυτό στον χωρισμό των ομάδων, πρέπει να ζητηθεί γραπτά η θέση τους, μαζί με τις προτιμήσεις τους για τους

συνεργάτες τους στην ομάδα για το πρότζεκτ αυτό (με βάση τις προτιμήσεις τους θα καταρτιστεί από τον εκπαιδευτικό κοινωνιόγραμμα και θα γίνει ο χωρισμός των ομάδων). Διαφορετικά πρέπει ένας μαθητής ή ο εκπαιδευτικός να σημειώσει, πρόχειρα, τα αποτελέσματα του γκάλοπ την ώρα της διεξαγωγής του.]

Οι μαθητές καλούνται λοιπόν στο τέλος της ώρας να φωτογραφίσουν τα γκράφιτι του περιβάλλοντος χώρου τους (ή, αν το σχολείο είναι «καθαρό» από τέτοια, στους δρόμους, στις πλατείες, στα διερχόμενα τρένα κλπ.). Τους ζητείται δηλαδή να κάνουν από το σπίτι μία πρώτη ανάρτηση στο [Facebook](#) (fb) σε σχετική σελίδα που θα πρέπει να ανοίξει ο εκπαιδευτικός (κλειστή ομάδα) και μία σχετική παρουσίαση επιλεγμένων γκράφιτι που φωτογράφησαν (η εργασία ανατίθεται για το σπίτι και μεσολαβεί μία εβδομάδα για να συγκεντρώσουν οι μαθητές το υλικό και να το αναρτήσουν στο fb – βλ. [Φύλλο εργασίας 1](#)). Η ανατροφοδότηση και τα σχόλια από μαθητές και τον εκπαιδευτικό γίνονται μέσω fb.

2η ώρα: (Μπορεί να γίνει συνεχόμενα με την 1η ώρα ή και όχι) Γίνεται ανάγνωση κειμένων (ή αποσπασμάτων αυτών) που αφορούν τα γκράφιτι. Προτείνονται τα εξής:

- [Οι αρουραίοι με τα σπρέν](#) (αποσπάσματα) (το lead του άρθρου και η συνέντευξη από γκραφιτάδες)
- [Graffiti στην Ελλάδα: Τέχνη του δρόμου ή απλά άλλο ένα μέρος του σχεδίου αποδόμησης;](#) (απόσπασμα – οι πρώτες παράγραφοι) (κείμενο από τον *Λόγιο Ερμή*)
- [Η ψυχανωμαλία των γκράφιτι.](#) (απόσπασμα – η πέμπτη παράγραφος) (κείμενο από το site της «Χρυσής Αυγής»)

Επίσης, θα μπορούσε να γίνει επιλογή από κάποια από τα παρακάτω: (βλ. παράρτημα)

- [Τα γκράφιτι της οργής στην Αθήνα της λιτότητας](#) ή
- [NY Times: Το γκραφιτι ανθεί στους δρόμους της Αθήνας](#)
- [Μια μέρα με τους γκραφιτάδες που γράφουν το λάθος 'λάθως' ή](#)
- [Ints: «Το graffiti ήταν ο προσωπικός μου ψυχολόγος»](#)

- [Τα graffiti των θρανίων](#)

Σε καθε περίπτωση, πρέπει να είναι τουλάχιστον δύο κείμενα με διαφορετικές προσεγγίσεις απέναντι στο θέμα των graffiti. «Οι πρακτικές κριτικού γραμματισμού εστιάζουν στο πώς, γιατί και για το συμφέρον ποιων κάθε κείμενο λειτουργεί. Η διδασκαλία του κριτικού γραμματισμού ενθαρρύνει την ανάπτυξη εναλλακτικών αναγνωστικών θέσεων και πρακτικών άσκησης κριτικής στα κείμενα και τις πολιτισμικές του προϋποθέσεις. (...) Οι αρχές που διέπουν τις παιδαγωγικές αυτές πρακτικές είναι σαφείς: η έμφαση στην αντιπαραβολή κειμένων και την αντιπαράθεση ειδών λόγου έχει σκοπό να αναδείξει τη διαφορά, τη σύγκρουση και τη συζήτηση, απαραίτητα στοιχεία για τη διδασκαλία της κριτικής ανάγνωσης.» (Καραντζόλα 2000: 5).

Γίνεται συζήτηση και τα κείμενα μελετώνται υπό το πρίσμα των εξής ερωτημάτων:

- Πώς τοποθετούνται οι συντάκτες των κειμένων απέναντι στο φαινόμενο των γκράφιτι;
- Πώς το λεξιλόγιο και το ύφος του κειμένου μας αποκαλύπτει τη γνώμη του συντάκτη;
- Πώς οι γλωσσικές επιλογές του συντάκτη (σύνταξη, γραμματική) αποκαλύπτουν τις απόψεις, τα κίνητρα και την ιδεολογική του ταυτότητα;
- Ποια άλλα στοιχεία του κειμένου μας την αποκαλύπτουν;
- Συνδέεται η ιδεολογική ταυτότητα του συντάκτη (όπως αυτή διαφαίνεται) με την άποψή του για τα γκράφιτι;

Τα υπόλοιπα κείμενα, όπως επίσης και τα εξής:

- [Καταπληκτική συνεργασία του Δανού Lints με τον Dreyk στους τοίχους της Αθήνας](#) (σύντομο κείμενο και βίντεο)
- [Γκράφιτι, η τέχνη του δρόμου](#) (ντοκιμαντέρ σε δύο μέρη)

προτείνεται να ανέβουν στο fb (κλειστή ομάδα) και να ζητηθεί από τους μαθητές να σχολιάσουν κάποια από αυτά ως εργασία για το σπίτι, είτε ως προς τη θεματολογία

τους, είτε ως προς τις απόψεις των δημιουργών τους, και πώς αυτές διαγράφονται μέσα στο κείμενο.

2η φάση: Σύνταξη ερωτηματολογίων (4 ώρες – στο εργαστήριο)

3η – 4η ώρα: Ενδεικτικά και εισαγωγικά παρουσιάζονται κάποιες από τις αναρτήσεις των μαθητών στο fb και σχόλια που έγιναν πάνω σε αυτές. Επίσης, μπορούν να συζητηθούν ερωτήματα ανάλογα με αυτά που οι μαθητές ίσως θέσουν ως ερωτήματα στις ερευνητικές τους εργασίες που θα ξεκινήσουν στη φάση αυτή (βλ. παρακάτω), π.χ. «Για ποιους λόγους ή ποιους σκοπούς δημιουργούν γκράφιτι οι νέοι; Τι εκφράζουν μέσα από αυτά; Είναι βρωμιά και λεκέδες στους τοίχους και τα θρανία μας ή τέχνη;»

Μελετάται ερωτηματολόγιο σε ομάδες και γίνονται παρατηρήσεις βάσει [φύλλου εργασίας](#). Γίνεται συζήτηση πάνω στις απαντήσεις τους, οι οποίες αναρτώνται στο fb (κλειστή ομάδα).

Κατόπιν, οι μαθητές σε ομάδες αποφασίζουν το θέμα που θα ερευνήσουν σχετικά με τα γκράφιτι και το διατυπώνουν υπό μορφή ανοιχτού ερωτήματος που αναρτάται στο fb. (Καθορίζεται το παραδοτέο και ο χρόνος παράδοσης: κείμενο συμπερασμάτων από την έρευνα της ομάδας πάνω στο θέμα των γκράφιτι για να αναρτηθεί στο blog της τάξης και να παρουσιαστεί σε μέλη της σχολικής κοινότητας. Άρα τα παραγόμενα θα περιέχουν φωτογραφίες, κείμενο, διαγράμματα/αποτελέσματα σχετικού ερωτηματολογίου). Μπορεί να προταθεί στους μαθητές να εστιάσουν στα εξής θέματα:

- Σκοπός και αιτίες δημιουργίας των γκράφιτι από μαθητές.
- Στάσεις και αντιθέσεις των μελών της σχολικής κοινότητας απέναντι στα γκράφιτι.
- Αποτελέσματα της δημιουργίας γκράφιτι: Μορφή τέχνης ή «λεκέδες» στους τοίχους και τα θρανία;

Οι μαθητές είναι πάντως ελεύθεροι να σκεφτούν όποιο άλλο θέμα επιθυμούν και να το διατυπώσουν υπό μορφή ανοιχτού ερωτήματος. Κατόπιν, αποφασίζουν σε ποιον θα απευθύνεται το ερωτηματολόγιό τους: σε μαθητές ή καθηγητές ή τη

διεύθυνση του σχολείου, στα υπόλοιπα μέλη της σχολικής κοινότητας (γονείς, προσωπικό φύλαξης και καθαρισμού).

Το ανοιχτό ερώτημα και οι άνθρωποι στους οποίους θα απευθυνθεί το ερωτηματολόγιο αναρτάται στη σελίδα στο fb, ώστε όλες οι ομάδες να είναι ενήμερες τι κάνουν οι συμμαθητές τους και να υπάρξει ανταλλαγή απόψεων.

5η-6η ώρα: Ως αφορμή διαβάζεται το κείμενο [Τα graffiti των θρανίων](#) ή προβάλλεται το βίντεο (που μπορεί να δώσουν αφορμή για συζήτηση): [DAMAGE ATHENS](#). Συζητείται το περιεχόμενο του/των κειμένου/κειμένων αφορμής. Σκοπός είναι να δοθούν ιδέες και ερεθίσματα για τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Κατόπιν, ζητείται από τους μαθητές να διατυπώσουν το θέμα της έρευνάς τους υπό μορφή ερωτήματος. Μετά, να αποφασίσουν σε ποιους θα μοιράσουν τα ερωτηματολόγιά τους και, τέλος, να συντάξουν τις ερωτήσεις. Επίσης, τους ζητείται να γράψουν ένα εισαγωγικό κείμενο στο ερωτηματολόγιό τους, όπου θα εξηγούν μερικά πράγματα στους ανθρώπους στους οποίους απευθύνονται και σύντομες οδηγίες για τη συμπλήρωσή του. Για να επιτευχθεί αυτό, δίδεται βοηθητικά στους μαθητές το [ερωτηματολόγιο με θέμα τον ρατσισμό, \(Κατσαρού, Μαγγανά, Σκιά, Τσέλιου 2009: 54\)](#), μαζί με το [φύλλο εργασίας](#) τους.

Τα ερωτηματολόγια συντάσσονται στα ερωτηματολόγια της Google, οι υπερδεσμοί αναρτώνται επίσης στη σελίδα στο fb, ώστε να υπάρξει ανατροφοδότηση από τις άλλες ομάδες. Οι ομάδες ανά δύο απαντούν στο σπίτι τα ερωτηματολόγια η μία της άλλης. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές έχουν ένα πρώτο δείγμα του είδους των απαντήσεων που παίρνουν από τα ερωτηματολόγιά τους.

Εκτός διδακτικών ωρών: Στο χρονικό διάστημα που παρεμβάλλεται (2-3 εβδομάδες) οι μαθητές εκτυπώνουν και μοιράζουν ερωτηματολόγια σε άλλες τάξεις ή στον σύλλογο των καθηγητών, περιλαμβάνοντας τις σύντομες οδηγίες προς αυτούς στους οποίους το μοιράζουν. Κατόπιν, εξάγουν αποτελέσματα και τα καταχωρίζουν σε αρχείο Excel ώστε να φτιάξουν διαγράμματα, «πίτες» κλπ. Αν υπάρχει δυνατότητα ηλεκτρονικής αποστολής του ερωτηματολογίου σε μαθητές/καθηγητές/διεύθυνση του

σχολείου, τότε τα αποτελέσματα και τα διαγράμματα εξάγονται αυτόματα ηλεκτρονικά. Διαφορετικά, αναρτούν το αρχείο Excel στο fb.

3η φάση: Αποτελέσματα ερωτηματολογίου – σύνταξη κειμένου με τα αποτελέσματα και ανάρτησή του (2 ώρες – εργαστήριο)

7η-8η ώρα: Αφού μεσολαβούν δύο ή τρεις εβδομάδες, ανάλογα με τον αριθμό των ομάδων, για να διεκπεραιωθεί η έρευνά τους, οι μαθητές συγκεντρώνουν το υλικό τους και το αναρτούν στο fb (αποτελέσματα έρευνας). Η ομάδα συζητά και κρατάει σημειώσεις: Ποια είναι τα συμπεράσματα από την έρευνα και το υλικό τους; Μπορούν να χρησιμοποιήσουν φωτογραφίες από αυτές που έβγαλαν στην πρώτη φάση του σεναρίου; Ποια θα είναι η δομή του κειμένου τους, το οποίο θα αναρτηθεί τελικά στο blog;

Κατόπιν ακολουθεί το δυσκολότερο κομμάτι του σεναρίου, που μπορεί να διαρκέσει παραπάνω από τις δύο προβλεπόμενες ώρες, ανάλογα με την ομάδα. Σημειώνεται ότι ο καθηγητής θα πρέπει ίσως να αφιερώσει χρόνο εκτός διδασκαλίας για να υποστηρίξει τις ομάδες που δε θα ολοκληρώσουν μέσα στο δίωρο που διατίθεται το κείμενό τους.

Στόχος είναι να συνταχθεί: α) Ένα σύντομο κείμενο με τα γενικά συμπεράσματα της έρευνας. Το κείμενο αυτό μπορεί να είναι επίλογος στην έρευνά τους ή να προηγείται των διαγραμμάτων, και να συνοδεύεται από εικόνες από γκράφιτι που φωτογράφησαν. β) Ένα κείμενο όπου θα παρουσιάζονται τα επιμέρους συμπεράσματα των ερευνών και οι απαντήσεις ανά ερώτηση, συνοδευόμενο από υλικό τεκμηρίωσης (διαγράμματα και πίτες) (βλ. [φύλλο εργασίας](#)). Πριν οι μαθητές αρχίσουν τη σύνταξη των κειμένων τους, μελετάται στην ολομέλεια το εξής κείμενο συμπερασμάτων από έρευνα: [Οι συνέπειες της κρίσης στη ζωή των μαθητών: έρευνα των εφήβων συμβούλων του Συνηγόρου του Παιδιού](#). Το κείμενο αυτό μελετάται και αποδομείται στην αρχή του διώρου, εφόσον περιέχει στοιχεία νέας κειμενικότητας (π.χ. υπερδεσμούς στο [αρχείο με τα αναλυτικά στοιχεία της έρευνας](#) και στο

[ενημερωτικό έντυπο της έρευνας](#)), επομένως οι επιλογές που γίνονται σε αυτό πρέπει να συζητηθούν με τους μαθητές.

Τα κείμενα των μαθητών αρχικά συντάσσονται σε Word και στο τέλος της ώρας αναρτώνται στο Blog και στο fb. Είναι απαραίτητη η συνεχής υποστήριξη των εργασιών των ομάδων από τον εκπαιδευτικό, αφού πρόκειται για το πιο απαιτητικό κομμάτι παραγωγής λόγου.

4η φάση: Κοινοποίηση αποτελεσμάτων στη σχολική κοινότητα (αίθουσα με μηχανήμα προβολής και σύνδεση στο διαδίκτυο)

9η – 10η ώρα: Τα τελικά κείμενα και τα διαγράμματα από το Blog παρουσιάζονται προφορικά στις υπόλοιπες ομάδες και σε προσκεκλημένο κοινό: Τον διευθυντή, καθηγητές που συμμετείχαν στην έρευνα συμπληρώνοντας ερωτηματολόγια, μαθητές (εκπροσώπους 5μελών ή 15μελούς) και άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας που συνεισέφεραν στην έρευνα. Μπορεί κάθε ομάδα να προβάλει την έρευνα που θα παρουσιάσει κατασκευάζοντας ένα ενημερωτικό έντυπο στο Word (δουλειά για το σπίτι).

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας 1

ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ:

- 1) Να φωτογραφήσετε ένα γκράφιτι που έχετε δει στο σχολείο μας και σας έκανε εντύπωση. Μπορεί να το είδατε πάνω σε κάποιο θρανίο, σε τοίχο της τάξης, στον διάδρομο ή στην αυλή.
- 2) Ανεβάστε τη φωτογραφία του γκράφιτι στο facebook, στην κλειστή μας ομάδα, και δώστε μια σύντομη περιγραφή του και όποιο στοιχείο γνωρίζετε γι' αυτό.
 - Τι λέει, τι συμβολίζει;
 - Γιατί νομίζετε ότι το ζωγράφισε ο δημιουργός του;
 - Μας λέει κάτι γι' αυτόν;
 - Γιατί το επιλέξατε;
- 3) Σχολιάστε τα γκράφιτι των άλλων ομάδων και προσθέστε στοιχεία για τα γκράφιτι που φωτογράφησαν.
- 4) Ψηφίστε για το καλύτερο γκράφιτι!

Φύλλο Εργασίας 2

Να μελετήσετε [το ερωτηματολόγιο που έγινε από ομάδα μαθητών σε συνεργασία με το Συνήγορο του Παιδιού](#) και να ετοιμάσετε τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων σε ένα αρχείο word που θα ανεβάσετε στο fb, στην κλειστή ομάδα.

1) Δείτε τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις σε πίτα ή σε λίστα. Να κατατάξετε τις ερωτήσεις, φτιάχνοντας έναν πίνακα στο word:

α) σε **κλειστές** και **ανοιχτές** και

β) σε **ολικής** και **μερικής άγνοιας** (με βάση τις απαντήσεις που έλαβαν).

Θυμηθείτε τη [θεωρία](#) από το βιβλίο σας.

2) Τι είδους ερωτήσεις υπάρχουν συνήθως στο ερωτηματολόγιο και γιατί;

- 3) Συνοψίζοντας, σε σχέση με το είδος της απάντησης που περιμένουμε, τι είδους ερωτήσεις μπορεί να υπάρχουν σε ένα ερωτηματολόγιο; (Φτιάξτε ένα πινακάκι.)
- 4) Δείτε την [έρευνα](#) από την αρχή (σελ.1): Να εντοπίσετε το γενικό θέμα της έρευνας που το ερωτηματολόγιο διερευνά. Σε ποιο σημείο του κειμένου δηλώνεται;

Φύλλο Εργασίας 3

Σύνταξη ερωτηματολογίου

1. Google forms: Μπείτε στον λογαριασμό σας gmail. Τι είδους ερωτήσεις μπορούμε να δημιουργήσουμε; Τι είδους θα προτιμήσουμε;
2. Ποιο είναι το γενικό ερώτημα-θέμα της εργασίας μας; Με ποια ερωτήματα θα το διερευνήσουμε; Με πόσα; (Έως τέσσερα ερωτήματα!)
3. Σε ποιους θα απευθύνεται το ερωτηματολόγιο;
4. Γράψτε τα ερωτήματα. Ανοιχτά ή κλειστά ερωτήματα; Αν είναι κλειστά, γράψτε τις επιλογές.
5. Να συντάξετε ένα εισαγωγικό επεξηγηματικό κείμενο του ερωτηματολογίου.
[Για να βοηθηθείτε δείτε το κείμενο σε αυτό το ερωτηματολόγιο του βιβλίου για το ρατσισμό.](#)
6. Όταν ολοκληρώσετε, ποστάρτε το ερωτηματολόγιό σας στην κλειστή μας ομάδα στο fb.
7. Ζητήστε από μια ομάδα να το συμπληρώσει και να σας γράψει ως σχόλιο πώς της φάνηκε, αν θα άλλαζε κάτι κλπ. Κάντε κι εσείς το ίδιο για το ερωτηματολόγιο της ομάδας που σας βοήθησε!

Φύλλο Εργασίας 4

Σύνταξη κειμένου και αποτελέσματα έρευνας

Στόχοι σας για αυτό το δίωρο είναι:

- α)** Να γράψετε ένα κείμενο με τα γενικά συμπεράσματα της έρευνάς σας. Το κείμενο μπορεί να συνοδεύεται από **εικόνες των γκράφτι** που φωτογραφήσατε.

β). Να γράψετε το κείμενο όπου θα παρουσιάζονται τα αναλυτικά **συμπεράσματα** των ερευνών και οι **απαντήσεις** στα ερωτήματά σας, μαζί με τα διαγράμματα και τις **πίτες**.

γ) Να ποστάρτε τα παραπάνω στο **blog** της τάξης (μπορείτε σε δύο χωριστά posts, που το ένα θα έχει link για το άλλο, όπως στο site του Συνηγόρου του Παιδιού).

δ) Να προβάλλετε το **post** σας στο **fb**.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΝΕΤΕ:

1. Ανοίξτε ένα έγγραφο word. Μπορείτε να γράψετε κατευθείαν στο πρότυπο του word «blog post», εάν σας βολεύει.
2. Συσκεφθείτε και σημειώστε: Ποιες πληροφορίες πρέπει να παραθέσετε στην αρχή του κειμένου που παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας;
3. Σε πόσους και ποιους μοιράστηκε το ερωτηματολόγιο; Θα το σημειώσετε αυτό πριν τις απαντήσεις σας; Γιατί; ([Θυμηθείτε την έρευνα του Συνηγόρου του Παιδιού που έχουμε μελετήσει, δείτε τι στοιχεία υπάρχουν στην αρχή](#))
4. Αντιγράψτε τις απαντήσεις/πίτες που έχετε στο έγγραφο σας.
5. Δείτε, ενδεικτικά, παρόμοια έρευνα που έχει γίνει από μαθητές σε άλλο σχολείο: [1](#). Τι διαφορά έχει το πώς παρουσιάζονται σε αρχείο παρουσίασης με το πώς θα τα παρουσιάσετε εσείς στο blog; (Τι άλλα στοιχεία μπορούμε να βάλουμε, για να εκμεταλλευθούμε τις δυνατότητες που μας δίνει ένα blog;)
6. Σώστε το αρχείο σας!
7. Ανοίξτε δεύτερο έγγραφο που θα περιλαμβάνει γενικά συμπεράσματα από την έρευνά σας. [Θυμηθείτε το κείμενο που είδαμε όλοι μαζί στην αρχή της ώρας](#). (Συζητήστε και αποφασίστε αν θα προηγείται το κείμενο αυτό από τα αναλυτικά συμπεράσματα, αν θα περιέχει link που θα οδηγεί στο κείμενο με τα αναλυτικά συμπεράσματα, τι φωτό θα το συνοδεύουν κλπ.)
8. Ανεβάστε τα κείμενά σας στο blog. Μην ξεχάσετε τις εικονές ή ό,τι άλλο θέλετε να προσθέσετε.

ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ:

Ετοιμαστείτε για την προφορική παρουσίασή σας!

- ✓ Ετοιμάστε ένα **ενημερωτικό έντυπο** για να μοιραστεί στο ΣΧΟΛΕΙΟ και να κολληθεί στον ΠΙΝΑΚΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ! (βλ. πρότυπο word → event flyer / αν δε σας εξυπηρετεί το πρότυπο, φτιάξτε το όπως νομίζετε).
- ✓ Για να βοηθηθείτε, δείτε το [έντυπο της έρευνας](#) του Συνηγόρου του Παιδιού!

ΦΥΛΛΟ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: (Πετύχατε τους στόχους σας; βγάλτε σκορ!)

α) Παρουσίαση και αναλυτικά συμπεράσματα έρευνας:

- 1 (ελλιπή αποτελέσματα)
- 2 (όλα τα αποτελέσματα, με τις πίτες, αλλά χωρίς εισαγωγικό κείμενο)
- 3 (τα πάντα τέλεια!!!)

β) Κείμενο με τα γενικά συμπεράσματα:

- 1 (πολύ σύντομο/πολύ μεγάλο και βαρετό!)
- 2 (αρκετό σε μέγεθος, ενδιαφέρον, αλλά δεν είναι πολυτροπικό)
- 3 (αρκετό, ενδιαφέρον, πολυτροπικό)

γ) Ανάρτηση στο blog:

- 0 (δεν προλάβαμε!)
- 2 (προλάβαμε!)

δ) Ανάρτηση στο fb:

- 0 (δεν προλάβαμε!)
- 2 (προλάβαμε!)

ΤΕΛΙΚΟ ΣΚΟΡ/10

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ως επέκταση του σεναρίου και διαθεματικά με το μάθημα των Καλλιτεχνικών μπορεί να γίνει το εξής: Προτείνεται από κάθε ομάδα ένα σχέδιο για γκράφιτι που θα ζωγραφιστεί στον τοίχο της τάξης ή κάπου στο σχολείο (παρουσιάζεται η πρόταση και αιτιολογείται η επιλογή). Ψηφίζεται (μέσω fb ή την ώρα της παρουσίασης των μικρών ερευνών των ομάδων) η καλύτερη πρόταση για να υλοποιηθεί με την επίβλεψη του καθηγητή των καλλιτεχνικών. Κάθε πρόταση μπορεί να υποστηριχθεί από τις ομάδες των μαθητών που θα επισημάνουν τι συμβολίζει, γιατί να ζωγραφιστεί αυτό στον τοίχο και όχι κάτι άλλο, γιατί το προτίμησαν κλπ.

Επίσης το σενάριο μπορεί να γίνει διαθεματικά με το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής και να εστιάσει περισσότερο στη (μη) νομιμότητα των γκράφιτι, με την προετοιμασία και τη διοργάνωση ενός αγώνα επιχειρηματολογίας σχετικά από ομάδες μαθητών.

Τέλος, μπορεί να γίνει ως πρότζεκτ στο μάθημα της Τοπικής Ιστορίας, αν αφορά γκράφιτι της περιοχής. Υπάρχει [αυτό](#) το ενδιαφέρον app, στο οποίο μπορεί κανείς από το κινητό του να χαρτογραφήσει γκράφιτι που φωτογράφησε. Οι μαθητές θα μπορούσαν να χωριστούν σε ομάδες και να χαρτογραφήσουν τα γκράφιτι της περιοχής τους, στα πλαίσια ερευνητικής εργασίας που θα εστιάζει στις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες που γέννησαν τα γκράφιτι, τι συμβολίζουν, ποιοι τα δημιούργησαν κλπ.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου διευκολύνεται αν οι μαθητές εργάζονται σε συνεχή δίωρα στο εργαστήριο πληροφορικής κατά τη 2η και την 3η φάση του σεναρίου. Επίσης, εάν ο εκπαιδευτικός που διδάσκει το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας διδάσκει και Λογοτεχνία ή κάποιο άλλο μάθημα στο ίδιο τμήμα, προτείνεται να διαχειριστεί το διδακτικό του χρόνο με κάποια ευελιξία: Η 1η και η 2η φάση του σεναρίου να γίνει συνεχόμενα μέσα στην ίδια εβδομάδα (να αφιερωθούν δηλαδή 4 ώρες αντί για 2 στο

μάθημα της Γλώσσας) και ανάμεσα στη 2η και την 3η φάση να παρεμβληθεί μία εβδομάδα χωρίς διδασκαλία Γλώσσας (να διδαχθεί μόνο π.χ. Λογοτεχνία, αντίστοιχα 4 ώρες). Έτσι, οι μαθητές θα επικεντρωθούν στο πρότζεκτ κατά την πρώτη εβδομάδα του και κατόπιν θα έχουν λίγο χρόνο για να συγκεντρώσουν τα ερωτηματολόγια και να εξαγάγουν τα αποτελέσματα (διαγράμματα κλπ.), πριν αρχίσουν τη συγγραφή των συμπερασμάτων (3η φάση σεναρίου).

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γκούφας Κ. 2014. *Οι έφηβοι ερωτούν και διερευνούν τις καταναλωτικές τους συνήθειες*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Α΄ Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

ΔΕΠΠΣ. 2003. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών της Ελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο* (ΦΕΚ 303Β/13-03-2003). Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>.

Kalantzis, M., Cope, B. & E. Arvanitis. 2011. Ο Εκπαιδευτικός ως Σχεδιαστής: Η Παιδαγωγική στην Εποχή των Νέων Ψηφιακών Μέσων. *Πρακτικά ΙΓ΄ Διεθνούς Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας: Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια: Ελληνική Πραγματικότητα και Διεθνής Εμπειρία*, 20-22 Νοεμβρίου 2009, Γιάννενα, σελ. 27-58. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: <http://neamathisi.com/learning-by-design/reference/>

Καραντζόλα, Ε. 2000. Από 'τα γράμματα' στον (κριτικό) γραμματισμό. Συνέπειες για τη διδασκαλία/εκμάθηση του γραπτού λόγου στο σχολείο. *Εισήγηση στο Forum συζητήσεων του Ηλεκτρονικού Κόμβου του ΚΕΓ (Δράση 4)*. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: www.komvos.edu.gr

Κατσαρού Ε., Μαγγανά Α., Σκιά Αι. & Β. Τσέλιου. 2009. *Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, Βιβλίο Μαθητή*. Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών βιβλίων. Αθήνα.

Κουτσογιάννης, Δ., Παυλίδου, Μ. & Ι. Χαλυσιάνη. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Θεσσαλονίκη.

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο*. ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα)- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Αθήνα. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php>

Παυλίδου, Μ. 2013. *Γλωσσοδιδακτικά ρεύματα και αξιοποίηση των ΤΠΕ*. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Θεσσαλονίκη.

Χρυσού Ν. 2014. *Γκράφιτι: όταν οι τοίχοι μιλούν*. Παρέμβαση στην τάξη στο πλαίσιο του μικτού προγράμματος επιμόρφωσης β' επιπέδου φιλόλογων Κορθίου Άνδρου, υπό δημοσίευση.

Η. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Άλλα προτεινόμενα κείμενα, εναλλακτικά αυτών που χρησιμοποιούνται στο σενάριο όπως συντάχθηκε εδώ:

- <http://www.in2life.gr/>. Ints: «Το graffiti ήταν ο προσωπικός μου ψυχολόγος»
- Γιάμαλη, Α. Μια μέρα με τους γκραφιτάδες που γράφουν το λάθος 'λάθος' . <http://www.vice.com/gr/>
- Ιγνατίου, Μ. NY Times: Το γκραφιτί ανθεί στους δρόμους της Αθήνας. <http://mignatiou.com/>
- Νικήτας Σ., AFP: Τα γκράφιτι της οργής στην Αθήνα της λιτότητας. <http://news247.gr/>
- Μπουτάρης κατά οπαδών του Άρη για το γκράφιτι στο Λευκό Πύργο. <http://www.aftodioikisi.gr/>

- [Καταπληκτική συνεργασία του Δανού Lints με τον Dreyk στους τοίχους της Αθήνας.](#)
- [Γκράφιτι, η τέχνη του δρόμου.](http://www.doctv.gr/) (από <http://www.doctv.gr/>)